

Handläggare: Madeleine Hagerth
Telefon: 08 – 508 21 051

Kvalitetsredovisning för kommunala förskolor i Älvsjö 2013

Strukturella förutsättningar och organisation

Organisation

Förskolorna ingår i verksamhetsområdet barn, ungdom och vuxna, där också individ- och familjeomsorgens enheter ingår liksom enheten för fritid. Verksamhetsområdet leds av en verksamhetsområdeschef.

Förskoleorganisationen består av sex resultatenheter som var och en leds av en förskolechef. I respektive resultatenhet finns en pedagogisk ledare och fem enheter har någon form av administrativ assistent.

Enhet 1		Enhet 2	
Akleja	Aklejavägen 19	Lillskogen	Karlslundsvägen 10
Långsjö	Gårdsstigen 19	Matrisen	Långsjövägen 14
Rödkulla	Långsjövägen 56	Mullegården	Långsjövägen 33
Våga vilja	Gårdsstigen 1	Solkatten	Älvsjövägen 62
Enhet 3		Enhet 4	
Baltazar	Västerängsvägen 5	Skogsgläntan	Sulvägen 62
Muminstugan	Vantörsvägen 150	Trollsländan	Sulvägen 22
Snöripan	Snöripsvägen 32	Eken	Sulvägen 52 A
Enhet 5		Enhet 6	
Citrusgården	Folkparksvägen 161	Sjöstjärnan	Rävnäsvägen 77-79
Prästängen	Prästgårdsgränd 16	Sylvester	Sylvestervägen 2-6
Solängen	Solberga Ängsväg 4	Äppelängen	Täckhammarsv. 21

Förutsättningar

Barn	Små 1-3 år	Stora 4-5 år	Totalt	Barntäthet= Antal barn/ personal	Gruppstorlek= Antal barn/ grupp	Antal barn med annat modersmål	Antal språk
Inskrivna 2013-10-15	654	514	1 168	5,3	15,95	309 (27 %)	52

Personal	Antal barn- skötare	Förskollärare antal	%	Antal övrig personal	Totalt antal anställda	Resurs	Antal personal med annat modersmål	Antal språk
2013-10-15	105,61	102,81	49	2,60	211,02	18,16	43 (18%)	22

Antalet personal är omräknat till heltidsanställningar.

Underlag, källor och kvalitetsarbetets genomförande

Kvalitetsarbetets genomförande

Med utgångspunkt i läroplanen och kommunfullmäktiges budget samt föregående års kvalitetsredovisning har verksamhetsområdeschefen tillsammans med förskolecheferna och de pedagogiska ledarna reviderat och tagit fram förslag till nämnd-mål, förväntat resultat och indikatorer för förskolan. Stadsdelsnämnden fastställde dessa i samband med beslut om verksamhetsplan och budget för 2013. Nämndmålen har täckt in vart och ett av läroplansområdena; *normer och värden, utveckling och lärande, barns inflytande, skola och hem* samt *samverkan med skolan*.

Förskoleenheterna, och i vissa fall respektive förskola, har i sina verksamhetsplaner arbetat fram enhetsspecifika åtaganden med tillhörande förväntade resultat, arbetssätt, resursanvändning och planer för uppföljning och utveckling. Åtagandena har utgått ifrån nämndens mål. Varje förskola har också skrivit in de åtaganden som vänder sig till brukarna i sina kvalitetsgarantier för 2013. Verksamhetsområdeschefen har tillsammans med utvecklingssekreteraren gått igenom förskolornas förslag till kvalitetsgarantier. Slutligen har dessa fastställts av stadsdelsnämnden.

Enheterna har i sina kvalitetsredovisningar beskrivit hur det systematiska kvalitetsarbetet är organiserat inom respektive förskola och för hela resultatenheter. Det finns en tydlig systematik i enheternas kvalitetsarbete och pedagogerna är delaktiga i exempelvis utvecklingsgrupper, kvalitetsgrupper och

forum för avdelningsansvariga. Varje förskola har genomfört en utvärdering av sitt arbete och beskrivit vilka åtaganden och förväntade resultat man har uppnått och hur man nått dessa. Som underlag för självvärderingen används bl.a. reflektionsprotokoll, pedagogisk dokumentation, barnintervjuer, förskoleundersökningen och självvärderingsmaterialet för indikatorn *Personalens bedömning av förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling*. Förskolepersonalen lägger stort fokus på behovet av att följa upp vad barnen får ut av verksamheten för att kunna förändra och utveckla den.

Verksamhetsområdeschefen har tillsammans med utvecklingssekreteraren genomfört dialogmöten med samtliga sex enheter där förskolechef, pedagogisk ledare samt personalrepresentanter från förskolorna deltagit. Analysen från dessa dialogmöten liksom enheternas kvalitetsredovisningar har legat till grund för årets kvalitetsredovisning för Älvsjös kommunala förskolor.

Som ett resultat av dialogmötena kan förvaltningen konstatera att enheternas kvalitetsredovisningar håller en allt högre kvalitet. Enheterna har beskrivit hur det egna uppdraget och kvalitetssystemet är kopplat till stadens och nämndens vision, mål och planer. De förväntade resultaten har medfört att förskolorna på ett mycket tydligare sätt kunnat redogöra för sina resultat och sin måluppfyllelse. Kvalitén i bedömning och analys av resultaten har därmed blivit högre. Enheterna är också tydliga med vilka specifika metoder som används för att följa upp olika åtaganden.

Beskrivning av skillnader mellan förskolor inom respektive enhet behöver dock fortfarande beskrivas tydligare. Den sammanfattande analysen och bedömningen av måluppfyllelsen och lärdomarna under året hänger fortfarande inte heller på ett tydligt sätt ihop med de utvecklingsområden och åtgärder för utveckling som enheterna tar fram till sina verksamhetsplaner.

Ledarskapet är centralt för hur enheternas kvalitetsarbete fungerar. För att stärka det pedagogiska utvecklingsarbetet har därför varje enhet, förutom förskolechef, en pedagogisk ledare. Fyra förskolechefer har under året slutfört den statliga rektorsutbildningen och utexaminerats.

Det finns en gemensam förskolevision för Älvsjös förskolor som har utarbetats tillsammans med förskolecheferna och de pedagogiska ledarna liksom en *handlingsplan för förskolans arbete med barns språk- och kunskapsutveckling*. Ett flerårigt kvalitetsutvecklingsarbete med fokus på barns språk- och kunskapsutveckling, pedagogisk dokumentation samt praktisk IT- och mediekompetens pågår. Målet är att förskolorna ska hålla en jämn och hög kvalitet och att Älvsjö ska ha en förskoleverksamhet i världsklass.

Bedömningsunderlag och källor för måluppfyllelsen

- Förskoleenheternas kvalitetsredovisningar. I detta ingår förskolornas bedömningar av om det förväntade resultatet uppnått för åtagandena, stadens självvärderingsinstrument och barnintervjuer.
- Stadens förskoleundersökning. Svarefrekvensen på brukarundersökningen var 74 %, vilket är 4 % högre än stadens genomsnitt.
- Förvaltningens dialogmöten med resultatenheter utifrån deras kvalitetsredovisning.
- Förvaltningens bedömning av om det förväntade resultatet uppnått för nämndens mål och indikatorer.

Enheternas bedömning av måluppfyllelsen

Normer och värden

NÄMNDMÅL:

Förskolans arbetssätt ska utveckla barns förståelse för likabehandling

Förväntat resultat för stadsdelsnämnden

- Förskolorna uppfyller sina åtaganden och förväntade resultat som respektive enhet kopplat till nämndens mål samt uppfyller årsmålen för indikatorerna.

Resultat

Förskolorna har uppfyllt sina åtaganden och förväntade resultat och förvaltningen har i stort uppfyllt årsmålen för indikatorerna kopplade till nämndmålet.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andel likabehandlingsplaner som är utvärderade och uppdaterade under året	100 %	100 %	2013
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende normer och värden	87 %	88 %	2013

Likabehandlingsplanerna, som är upprättade på varje förskola har reviderats under året. Likabehandlingsplanerna uttrycker tydligt att förskolan tar avstånd från alla

tendenser till trakasserier och kränkande behandling. Barnen är delaktiga i likabehandlingsplanen i den dagliga verksamheten.

I förskoleundersökningen framgår att 90 % av föräldrarna känner till att förskolan har en likabehandlingsplan. Detta är en ökning från 2012 då det var 85 %.

Förskoleundersökningen visar att indexet avseende målområdet Normer och värden har fått samma resultat 2012 som 2013 dvs 87 % nöjda föräldrar.

<i>Mitt barn känner sig tryggt;</i>	89 % båda åren
<i>Flickor och pojkar ges lika möjlighet att utvecklas;</i>	från 90 % till 88 %
<i>Mitt barn uppmuntras i att utveckla sina sociala förmågor;</i>	från 85 % till 87 %.

Bedömning och analys

Förvaltningen bedömer att målet har uppfyllts helt för *Normer och värden*.

Förskolorna har inte tagit fram förväntade resultat som beskriver genusfrågorna. Trots att detta är ett område som varit prioriterat och något som förskolorna jobbat med, måste de bli bättre på att beskriva detta arbete för föräldrarna.

Övervägande delen av personalen är medvetna om vikten av sitt förhållningssätt och lekmiljöns pedagogiska betydelse i arbetet med barnen kring normer och värden. Miljöerna på förskolorna behöver dock utvecklas mer så att de också speglar det mångfaldssamhälle vi lever i.

I *Handlingsplanen för förskolans arbete med barns språk- och kunskapsutveckling* framgår att personalen måste inta ett interkulturellt förhållningssätt i vilket olikheter ses som en tillgång. Personalen har blivit mer medvetna om sin roll utifrån sin egen etniska bakgrund samt förstår alltmer hur ett mångkulturellt samhälle kan återspeglas i förskolan. Alla barn behöver bekräftelse och bli sedda som de är. De har olika erfarenheter och behöver få använda dessa för att få ett ökat självförtroende. Personalen har därför också skaffat sig mer kunskap om barnens bakgrund. Handlingsplanen, som innehåller både checklista och diskussionsfrågor, måste fortsätta att implementeras till all personal i förskolan.

Inom detta läroplansområde varierar indexet mellan förskoleenheterna från 83 % till 91 %. Detta innebär att skillnaderna mellan förskolorna fortfarande är alltför stor och likvärdigheten måste öka. Skillnaden har dock utjämnats något från 2012 då indexet varierade från 81 % till 90 %.

Under det kommande året ska en analys göras av vad som kan vara framgångsfaktorer d.v.s. vilka arbetsätt som varit framgångsrika. Dessa kommer därefter att utgöra goda exempel och spridas till övriga förskolor.

Utveckling och Lärande

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämnden ska främja kultur för, med och av barn och ungdomar

NÄMNDMÅL:

Förskolans arbetssätt ska utveckla barns språk- och kommunikationsförmåga samt nyfikenhet att utforska matematik, naturvetenskap och teknik

Förväntat resultat för stadsdelsnämnden

- Förskolorna erbjuder kultur både för, med och av barn.
- Förskolorna uppfyller sina åtaganden och förväntade resultat som respektive enhet kopplat till nämndens mål samt uppfyller årsmålen för indikatorerna.

Resultat

Förskolorna har uppfyllt sina åtaganden och förväntade resultat och förvaltningen har uppfyllt årsmålet för indikatorn kopplad till nämndmålet.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,63	3,4	2013
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende utveckling och lärande	79 %	76 %	2013

Kvalitetsindikatorn

Självvärderingen och indikatorn *Personalens bedömning av förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling* är i genomsnitt 3,63 för både 2012 och 2013 och högre än årsmålet. Värdet varierar från 3,0 till 4,35.

Pedagogisk miljö och material:	Värdet varierar från 3,0 till 4,67.
Skapande verksamhet och olika uttrycksformer:	Värdet varierar från 3,0 till 4,6.
Barns språkliga och kommunikativa utveckling:	Värdet varierar från 3,0 till 4,66.
Barns matematiska utveckling:	Värdet varierar från 3,0 till 4,2
Naturvetenskap och teknik:	Värdet varierar från 2,67 till 4,0.

Förskoleundersökningen visar att indexet avseende målområdet Utveckling och lärande har ökat från 75 % nöjda föräldrar 2012 till 79 % 2013.

<i>Mitt barns nyfikenhet och lust att lära uppmuntras;</i>	från 83 % till 86 %
<i>Den pedagogiska miljön uppmuntrar till utveckling och lärande;</i>	79 % (ny fråga)
<i>Mitt barn uppmuntras i att utvecklas språkligt;</i>	från 77 % till 82 %
<i>Mitt barn uppmuntras i att utveckla sitt matematiska tänkande;</i>	från 70 % till 77 %
<i>Mitt barn uppmuntras i att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen;</i>	79 % (ny fråga)
<i>Mitt barn uppmuntras till lek genom eget skapande;</i>	från 73 % till 74 %
<i>Mitt barn uppmuntras till fysiska aktiviteter;</i>	76 % (ny fråga)
<i>Mitt barns utveckling och lärande synliggörs, dokumenteras och följs upp;</i>	från 71 % till 72 %.

Övrig fråga som ställdes till föräldrarna:

Jag är nöjd med de kulturupplevelser som mitt barn erbjuds i förskolan; 49 % (ny fråga).

Bedömning och analys

Förvaltningen bedömer att målet har uppfyllts helt för *Utveckling och lärande*.

Föräldrarna kommer troligen att bli mer nöjda med hur barnens utveckling och lärande synliggörs och dokumenteras vartefter flertalet av personalen har genomgått fortbildningssatsningen i pedagogisk dokumentation.

Eftersom förskolorna erbjuder kultur både för, med och av barn tolkar förvaltningen det låga resultatet så att förskolorna måste bli bättre på att beskriva för föräldrarna vad som erbjuds och genomförs inom detta område. Stadens kulturbegrepp innefattar både besök på teater, konserter, museer men också möjligheten för barnen att själva få uttrycka sig med musik, måla, dansa m.m.

Inom detta läroplansområde varierar indexet mellan förskoleenheterna från 75 % till 85 %. Detta innebär att skillnaderna mellan förskolorna fortfarande är alltför stor och likvärdigheten måste öka. Skillnaden har dock utjämnats betydligt från 2012 då indexet varierade från 62 % till 85 %.

Vad gäller kvalitetsindikatorns olika områden finns också ett varierat resultat från 2,67 till 4,67. Lägst har barnens matematiska utveckling samt naturvetenskap och teknik värderats, varför särskilda satsningar behövs inom dessa områden. I synnerhet då ett resultat under 3,0 inte är godtagbart.

Under det kommande året ska en analys göras av vad som kan vara framgångsfaktorer d.v.s. vilka arbetsätt som varit framgångsrika. Dessa kommer därefter att utgöra goda exempel och spridas till övriga förskolor.

Barns inflytande

NÄMNDMÅL:

Förskolans arbetssätt ska utveckla barns inflytande över förskolans miljö och verksamhet

Förväntat resultat för stadsdelsnämnden

- Förskolorna uppfyller sina åtaganden och förväntade resultat som respektive enhet kopplat till nämndens mål samt uppfyller årsmålet för indikatorn.

Resultat

Förskolorna har uppfyllt sina åtaganden och förväntade resultat och förvaltningen har uppfyllt årsmålet för indikatorn kopplad till nämndmålet.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende barns inflytande	83 %	82 %	2013

Förskoleundersökningen visar att indexet avseende målområdet Barns inflytande har ökat från 81 % nöjda föräldrar 2012 till 83 % 2013.

Mitt barn uppmuntras i att ta egna initiativ och eget ansvar; från 83 % till 84 %

Mitt barns tankar och idéer tas tillvara; från 79 % till 81 %.

Bedömning och analys

Förvaltningen bedömer att målet har uppfyllts helt för *Barns inflytande*.

Personalen förstår behovet av att reflektera i samverkan med både barn, arbetslag och föräldrar. Reflektionen kring dokumentationen behöver dock utvecklas och organiseras bättre för både barn och vuxna.

Personalen behöver ständigt och på ett medvetet sätt arbeta med vad barns inflytande och delaktighet betyder. De kan bli ännu mer aktiva i mötet med barnen genom att ställa frågor, lyssna, visa intresse, vara nyfikna och utmana barnen i deras utforskande. Personalen behöver därför utveckla den pedagogiska dokumentationen mer. Det pågår en omfattande satsning på kompetensutveckling i pedagogisk dokumentation som kommer att ligga till grund för detta arbete.

Inom detta läroplansområde varierar indexet mellan förskoleenheterna från 79 % till 86 %. Detta innebär att skillnaderna mellan förskolorna fortfarande är alltför

stor och likvärdigheten måste öka. Skillnaden har dock utjämnats betydligt från 2012 då indexet varierade från 74 % till 88 %.

Under det kommande året ska en analys göras av vad som kan vara framgångsfaktorer d.v.s. vilka arbetssätt som varit framgångsrika. Dessa kommer därefter att utgöra goda exempel och spridas till övriga förskolor.

Förskola och hem

NÄMNDMÅL:

Förskolans arbetssätt ska utveckla föräldrars möjlighet till delaktighet och inflytande av barns lärande och utveckling

Förväntat resultat för stadsdelsnämnden

- Förskolorna uppfyller sina åtaganden och förväntade resultat som respektive enhet kopplat till nämndens mål samt uppfyller årsmålet för indikatorn.

Resultat

Förskolorna har uppfyllt sina åtaganden och förväntade resultat och förvaltningen har uppfyllt årsmålet för indikatorn kopplad till nämndmålet.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende förskola och hem	80 %	80 %	2013

Förskoleundersökningen visar att indexet avseende målområdet Förskola och hem har ökat från 79 % nöjda föräldrar 2012 till 80 % 2013.

Jag känner mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten; från 81 % till 82 %

Jag får veta vad förskolan gör för att stödja mitt barns utveckling; från 70 % till 71 %

Jag har fått information om förskolans mål och arbetssätt; från 85 % till 88 %.

Bedömning och analys

Förvaltningen bedömer att målet har uppfyllts helt för *Förskola och hem*.

Förskolorna behöver vidareutveckla kommunikationen med föräldrarna. Personalen behöver bli bättre på att synliggöra förskolans åtaganden, förväntade resultat och arbetssätt för föräldrarna utifrån förskolans styrdokument.

I *Handlingsplanen för förskolans arbete med barns språk- och kunskapsutveckling* framgår att föräldrarnas medverkan är viktig för barnens utveckling och ska ses som en resurs i arbetet. Förskolan ska därför tillvarata föräldrarnas perspektiv. De olika mötesforumen ska även ge föräldrarna möjlighet att utbyta tankar och erfarenheter.

I samband med inskolningen samtalar pedagogerna med alla föräldrar utifrån språkdomäner kring barnens språkliga erfarenheter. Detta följs upp i samband med utvecklingssamtalen. Genom pedagogisk dokumentation kan pedagogerna tillsammans med föräldrarna föra en dialog kring barns lärande. Dokumentationen ska vara tillgänglig för barnen och deras familjer. Handlingsplanen måste som tidigare nämnts fortsätta att implementeras successivt till all personal i förskolan.

Arbetslagen behöver fortsätta utveckla den pedagogiska dokumentationen. Som tidigare nämnts pågår en omfattande satsning på kompetensutveckling i pedagogisk dokumentation som kommer att ligga till grund för detta arbete.

Förskolans centrala förskoleråd i Älvsjö med en representant från varje förskoleråd träffar verksamhetsområdeschefen tillsammans med förskolechefer för information och diskussion ett par gånger per år. Detta forum behöver utvärderas under 2014, då deltagandet i detta forum har minskat de senaste två åren.

Förskolorna har också sina egna förskoleråd, som träffas ett par gånger varje termin där föräldrar, förskolechef och representanter för personalen för en dialog om olika verksamhetsfrågor. Även föräldramöten genomförs på avdelningarna då planering och utvärdering finns med på dagordningen.

Det finns ett system för att ta tillvara synpunkter och klagomål, som omfattar såväl förskolorna som förvaltningen i sin helhet.

Inom detta läroplansområde varierar indexet mellan förskoleenheterna från 75 % till 85 %. Detta innebär att skillnaderna mellan förskolorna fortfarande är alltför stor och likvärdigheten måste öka. Skillnaden har dock utjämnats betydligt från 2012 då indexet varierade från 69 % till 87 %.

Under det kommande året ska en analys göras av vad som kan vara framgångsfaktorer d.v.s. vilka arbetssätt som varit framgångsrika. Dessa kommer därefter att utgöra goda exempel och spridas till övriga förskolor.

Samverkan

NÄMNDMÅL:

Förskolans arbetssätt ska stödja barns övergång till skolan i samarbete med föräldrar och skola

Förväntat resultat för stadsdelsnämnden

- Förskolorna uppfyller sina åtaganden och förväntade resultat som respektive enhet kopplat till nämndens mål samt uppfyller årsmålet för indikatorn.

Resultat

Förskolorna har uppfyllt sina åtaganden och förväntade resultat. Fanns dock ingen fråga i förskoleundersökningen som berör övergången från förskola till förskoleklass och därmed inget utfall för indikatorn.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andel föräldrar som är nöjda med hur förskolan förbereder övergången till förskoleklass	-	65 %	2013

Bedömning och analys

Förvaltningen bedömer att målet har uppfyllts helt för *Samverkan*.

Samarbetet med skolorna har sett olika ut beroende på vilken skola förskolan haft kontakt med. Besked om vilken skola barnet kommit in på kom sent i vissa fall, vilket föranledde informations- och kommunikationsbrister mellan förskolan och skolan.

Samverkan med skolan ska ske i enlighet med *Handlingsplanen för övergången förskola-skola*, som revideras av förskolechefer och biträdande rektorer inför varje läsår. Under hösten har beslut fattats om riktlinjer för övergången mellan förskola och skola i Stockholms stad och i dessa får stadsdelsförvaltningarna ett tydligare ansvar för att involvera även de fristående förskolorna och grundskolorna. Förvaltningen behöver, som ett första steg, se över hur samarbetet kan utvecklas vad gäller friskolorna som ligger inom vårt eget stadsdelsområde.

Tidigare utvecklingsinsatser

Förvaltningen har inlett ett intensivt kvalitetsutvecklingsarbete som sträcker sig över flera år. Siktet är inställt på att förskolorna ska hålla en jämn och hög kvalitet. Satsningen innefattar;

- *Ledningssystem för planering, uppföljning, utvärdering och utveckling*

Förvaltningen har utvecklat förskoleenheternas systematiska kvalitetsarbete. I detta ingick att förskolorna har formulerat tydligare förväntade resultat, har redovisat resultaten utifrån de förväntade resultaten samt förbättrat bedömnings- och analysarbetet.

- *Handlingsplan för barns språk- och kunskapsutveckling*

Handlingsplanen för arbetet med barns språk- och kunskapsutveckling är direkt kopplad till de mål som finns i förskolans styrdokument och innehåller ett antal strategier och verktyg för att kunna uppfylla målen. De pedagogiska ledarna har fortsatt att ha kurser för personalen för att implementera handlingsplanen.

- *Satsning på arbetet med barns matematiska förmåga*

Förskoleenheterna har för 2013 formulerat särskilda åtaganden gällande matematik, teknik och naturvetenskap.

- *Satsning på pedagogisk dokumentation*

Den omfattande satsningen på kompetensutveckling i pedagogisk dokumentation och satsningen på praktisk IT- och mediekompetens (PIM) har fortsatt under året. PIM består av handledningar i hur IT praktiskt och pedagogiskt kan användas i verksamheten.

Stadsdelsgemensamma insatser

De stadsdelsgemensamma insatserna är de samma som tidigare utvecklingsinsatser som beskrivs ovan. Utöver detta har följande övergripande rutiner utarbetats under året;

- Rutiner gällande fotografering, filmning och användande av bilder på barnen inom förskolan
- Smittskyddsrutiner
- Rutiner för arbete i köken
- Rutiner för barn i behov av särskilt stöd.

Vad gäller rekryteringsinsatser för förskollärare så har denna insats gett resultat. Målsättningen har varit att ha minst en förskollärare per avdelning. Andelen förskollärare är 2013-12-31 uppe i 49 %, vilket är ett av de högsta värdena i staden.

Stadsdelsnämndens analys av kvaliteten

Förvaltningen bedömer att förskolorna sammantaget har uppfyllt nämndmålen för läroplanens målområden *Normer och värden, Utveckling och lärande, Barns inflytande, Förskola och hem* samt *Samverkan med skolan*. Föräldrarna är dessutom som helhet nöjda med sitt barns förskola.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andel nöjda föräldrar	83 %	83 %	2013

Förvaltningen har arbetat intensivt med generella kvalitetshöjande åtgärder. Trots detta varierar resultatet förskolor och enheter emellan, men även mellan olika arbetslag inom en förskola. De största skillnaderna finns inom målområdena *Utveckling och lärande* samt *Förskola och hem*. Sådana skillnader kommer alltid att förekomma men förvaltningens bedömning är att likvärdigheten måste öka. Dessa "kvalitetsskillnader" kommer sannolikt att utjämnas genom det kvalitetsutvecklingsarbete som påbörjats och fortgår.

En jämförelse har också gjorts av resultaten i förskoleundersökningen och resultatet av självvärderingsindikatorn inom området *Utveckling och lärande*. Vid denna jämförelse kan förvaltningen konstatera att samstämmigheten är hög, vilket pekar på att föräldrarnas och personalens uppfattning överensstämmer i stor utsträckning.

Under det kommande året ska en analys göras av vad som kan vara framgångsfaktorer d.v.s. vilka arbetssätt som varit framgångsrika. Dessa kommer därefter att utgöra goda exempel och spridas till övriga förskolor. En särskild satsning kommer att göras på riktade åtgärder till vissa förskolor för att öka likvärdigheten.

Genom diskussioner och dialoger inom arbetslaget och då barnen är delaktiga blir dokumentationen också en pedagogisk dokumentation. Denna är ett viktigt redskap för att kontinuerligt följa upp och utveckla verksamheten. Genom den pedagogiska dokumentationen synliggörs arbetet och lärandet i förskolan. Den ska vara tillgänglig och användas i det vardagliga arbetet samt sammanställas för att ge barn och personal underlag och överblick för att reflektera över lärandet och utvecklingen. Den pedagogiska dokumentationen är ett stöd för självvärderingen, skapar möjlighet för delaktighet och är en del i det systematiska kvalitetsarbetet. Satsningen på fortbildning i pedagogisk dokumentation kommer därför att fortsätta.

Utvecklingsområden inom förskoleenheterna

Förskoleenheterna har vid sin analys av de förväntade resultaten, förskoleundersökningen och självvärderingsindikatorns olika områden kommit fram till följande utvecklingsområden;

- Ta in mer interkulturellt perspektiv i arbetssättet för att bl.a. erbjuda en berikande språklig miljö för alla barn
- Miljön utomhus behöver utvecklas tillsammans med barnen
- Öka barnens inflytande genom att lärmiljön blir mer inspirerande och erbjuder fler utmaningar
- Den pedagogiska dokumentationen av barnens språkutveckling ska synliggöras genom att använda verktyget språkdomäner mer.
- Bli tydligare i kommunikationen med föräldrarna kring hur förskolorna arbetar med kultur
- IKT och användningen tillsammans med barnen samt börja använda lärplattor alltmer
- Fortbildningar och goda exempel i arbetet med naturvetenskap, teknik, matematik och språk ska spridas till övriga förskolor
- Utveckla den pedagogiska dokumentationen som underlag för reflektion och för att bättre synliggöra barnens lärande för barnen själva och för föräldrarna. Teori och praktik behöver vävas samman mer
- Förskollärarna har fått ett förstärkt ansvar att initiera, leda och stödja det pedagogiska utvecklings- och kvalitetsarbetet i arbetslaget på förskolan. Särskilda satsningar behöver därför också göras för att utveckla förskollärarnas nya ledarroll.

Utvecklingsområden på stadsdelsnämnds nivå

Förvaltningen fortsätter kvalitetsutvecklingsarbetet som sträcker sig över flera år. Satsningen fortsätter att innefatta;

- *Ledningssystem för planering, uppföljning, utvärdering och utveckling*

Förvaltningen ska fortsätta att vidareutveckla förskoleenheternas systematiska kvalitetsarbete. I detta ingår bl.a. att förskolorna ska utarbeta ändå tydligare förväntade resultat, som dessutom ska vara kopplade till förskoleundersökningen och kvalitetsindikatorns fem områden. Därutöver behöver bedömnings- och analysarbetet förbättras ytterligare vad gäller framförallt kvalitetsindikatorns fem

områden. Förvaltningen ser fram emot förskoleinspektörernas genomgång av utvald förskoleenhet under början av 2014. Resultatet av denna kommer också att ligga till grund för fortsatt utvecklingsarbete. Uppföljningen kommer i än högre grad att vara inriktad på resultat, analys och bedömning.

Pedagogerna behöver bli bättre på att synliggöra förskolans åtaganden, förväntade resultat och arbetssätt för föräldrarna utifrån förskolans styrdokument. Detta gäller i första hand kulturen både för, med och av barnen.

Med anledning av det introduktionsår som nyutexaminerade förskollärare måste genomgå för att de ska kunna få ut sin lärarlegitimation, behövs en handlingsplan för hur detta ska genomföras. Denna bör utarbetas under 2014.

- *Handlingsplan för barns språk- och kunskapsutveckling*

Arbetet med barns olika språkliga och kommunikativa uttrycksformer är en av hörnstenarna i förskolans verksamhet och lägger också en grund till barnens läs- och skrivutveckling. Litteratur och högläsning ska få en än tydligare plats som källa till språkstimulans, samtal och reflektion d.v.s. bli en mer naturlig del i barnens utbildning.

Handlingsplanen för arbetet med barns språk- och kunskapsutveckling är direkt kopplad till de mål som finns i förskolans styrdokument och innehåller ett antal strategier och verktyg för att kunna uppfylla målen. Den pedagogiska dokumentationen av barnens språkutveckling ska synliggöras genom att använda verktyget språkdomäner mer. Handlingsplanen fortsätter att implementeras till all personal.

- *Satsning på arbetet med barns matematiska förmåga*

Förskolorna behöver arbeta mer med hur de kan ge barnen förutsättningar för att utveckla sitt intresse för matematik, teknik och naturvetenskap. Självvärderingen visar också att dessa områden ligger relativt lågt.

Fler pedagoger kommer därför att skickas iväg på de utbildningar som anordnas inom området. Även förskolornas miljöer ska fortsätta att ses över så att de erbjuder barnen fler möjlighet att få utforska matematik, naturvetenskap och teknik både inomhus och utomhus.

- *Satsning på pedagogisk dokumentation*

Arbetslagen behöver fortsätta utveckla den pedagogiska dokumentationen för att beskriva processen i barnens lärande och utveckling, öka barnens inflytande genom att reflektera tillsammans med dem samt framförallt kommunicera barnens lärande med föräldrarna. Den omfattande satsningen på kompetensutveckling i pedagogisk dokumentation fortsätter och ligger till grund för detta arbete.

Den övergripande satsningen på praktisk IT- och mediekompetens (PIM) för förskolor och skolor i Stockholms stad avslutas under 2014. PIM består av handledningar i hur IT praktiskt och pedagogiskt kan användas i verksamheten. Utbildningarna påbörjades i Älvsjö våren 2012.

2014 kommer flertalet förskolepersonal att ha genomgått utbildningen i pedagogisk dokumentation och uppnått nivå 3 i PIM-utbildningen.

- *Öka likvärdigheten mellan förskolorna*

Under det kommande året ska en analys göras av vad som kan vara framgångsfaktorer d.v.s. vilka arbetsätt som varit framgångsrika. Dessa kommer därefter att utgöra goda exempel och spridas till övriga förskolor. En särskild satsning kommer att göras på riktade åtgärder till vissa förskolor för att öka likvärdigheten.

Förslag till kommunfullmäktige

Staden har börjat utarbeta gemensamma metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar.

Den mest angelägna övergripande frågan i staden är att barnskötare får fortsatt möjlighet att utbilda sig till förskollärare på delvis betald arbetstid.

Angeläget är också att utbildningarna på Midsommarkransens gymnasium och framförallt fördjupningsutbildningen för barnskötare med inriktning matematik, naturvetenskap och teknik, fortsätter på delvis betald arbetstid.

Förskollärarna har ett förstärkt ansvar att initiera, leda och stödja det pedagogiska utvecklingsarbetet och kvalitetsarbetet i arbetslaget på förskolan. Särskilda satsningar behöver därför också göras för att utveckla förskollärarnas nya ledarroll.

Med anledning av det introduktionsår som nyutexaminerade förskollärare måste genomgå för att de ska kunna få ut sin lärarlegitimation, behövs en handlingsplan för hur detta ska genomföras. Gemensamma riktlinjer i staden för en sådan plan kan underlätta stadsdelarnas genomförande.
